

Лариса Мовчун

УДК 811:801.66(03)

Засади римографічної критики

Стаття присвячена створенню засад критики українських словників рим. Питання осмислення вимог і потреб римографічної критики, узагальнення набутого досвіду та окреслення її перспектив є актуальними, оскільки ще не були порушені науковцями. З'ясовано, що наукова римографічна критика зародилася в 1970-х роках. Проаналізовано види римографічної критики: внутрішню й зовнішню, довидавничу і критику опублікованих словників рим, наукову й ненаукову, офіційну, напівофіційну та неофіційну.

Ключові слова: рима, словник рим, римографія, римографічна критика.

Сучасна тенденція щонайповнішої лексикографічної параметризації мови актуалізує теоретико-методичні питання укладання словників різних типів і їх критичного аналізу. Римова співзвучність слів як один із аспектів їх лексикографування є об'єктом римографії – словникарської галузі, що має столітню традицію в українській філології, півтисячолітню – у європейській і понад півторатисячолітню – у світовій (перший словник рим було створено в Стародавньому Китаї династії Вей періоду Трицарства (220–280 рр.).

Історично підтверджено, що словник рим (далі – СР) знаменує віхи духовного розвитку суспільства, стає підсумком літературних і мовознавчих досягнень певної національної спільноти. Наприклад, СР *юншу* (дослівно «книги рим») систематизували ієрогліфи за звуком, тоном та римою і, таким чином, кодифікували фонетичну систему давньокитайської мови [3: 40-41]. Римарії італійського Ренесансу виконували додаткову функцію – служили довідниками для опанування орфоепічних і орфографічних норм. На хвилі українського національного відродження 20-х рр. минулого століття в Київській філії Інститут Шевченка розпочалося лексикографічне опрацювання мови Т. Шевченка; важлива ділянка цієї роботи – створення картотеки рим поета з планованим укладанням відповідного словника за лінгвістичною концепцією О. Н. Синявського. Цілком очевидно, що впродовж багатомісячної історії створення СР ставало відгуком на запит мовців, а самі римарії сприяли встановленню літературних мов.

Українська римографія, маючи безсумнівні здобутки (опубліковані загальномовні римарії А. А. Бурячка та І. І. Гурина [СУР], С. Й. Караванського [КСР], лексикон співзвучних слів [ЗУЛ], словник римових асоціацій [РА], словник фрагмента римового простору [ФРП], римарії поетів Є. Гребінки [СГ] і Т. Шевченка [СРШ], електронні та онлайн СР, а також рукописна спадщина В. В. Лутковського, І. І. Гурина й інших римографів, що залишилася в архівах), так чи інакше висвітлені в критичних публікаціях, досі однак не виробила засад наукової критики, а самі питання осмислення потреб і вимог римографічної критики, узагальнення набутого досвіду та окреслення її перспектив ще не було порушено науковцями.

Римографія, ґрунтуючись на загальній теорії і практиці укладання словників, має однак специфічну теорію й методичку роботи над СР, зумовлену римовим матеріалом, та безпосередньо пов'язана з римологією. Римографія, поряд із енциклопедичною лексикографією, термінографією, неографією, пареміографією тощо, є суміжною із класичною лексикографією галуззю зі своєю структурою і завданнями. До компетенції римографії належить критика СР, або ж римографічна критика.

Різнобічне висвітлення питання лексикографічної критики отримало в роботі Комісії з лексикології і лексикографії при Міжнародному комітеті славістів, зокрема в рамках Міжнародної наукової конференції «Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія: теорія, практика, перспективи. До 90-річчя від дня народження професора Леоніда Сидоровича Паламарчука» (Київ, 18-19.10.2012), а також у розділі «Слов'янська лексикографія: стан і критика» збірника «Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові» (2012). Зокрема роль критики в словенській лексикографії досліджувала М. Мерше [10], зв'язок критики словацьких словників і поняття норми – А. Ярошова [9].

Наукова лексикографічна критика зародилася в першій половині ХХ ст. Постановня римографічної критики відбулося значно пізніше, її започаткування пов'язуємо з роботою над рукописом «Словника українських рим» (СУР) та підготовкою його до друку, тобто не пізніше 70-х рр. минулого століття.

«Словник українських рим» – найбільш знаний вітчизняний римарій; він залишив найпомітніший слід й у римографічній критиці. Праця набула класичної форми, знайомої кільком поколінням поетів, перекладачів і науковців, у процесі тривалого обговорення рукопису й переосмислення його концепції, тобто завдяки, а іноді й усупереч численним критикам. Загальномовний римарій, який уклав І. І. Гурин ще в 1960-х рр., містив реальні поетичні рими і складався з двох частин: реєструвальної та ілюстративної з паспортизованими цитатами із творів 225 поетів. Відомо, що в 1969 р. І. І. Гурин повідомляв про СУР як про завершену працю, яку він «багато років складав». Опубліковано ж словник лише в 1979 р. Шлях до користувачів виявився довгим через майже неподоланну критику. «У відділі теорії літератури Вашого інституту [академічного Інституту літератури] панує думка, що словник рим загального типу [загальномовний СР] взагалі не потрібен. Така позиція пошкодить моїй праці», – писав укладач П. Й. Колеснику [До Колесника від 20.08.1969]. І трохи згодом: «Рукопис словника мені повернуто [з видавництва «Радянський письменник»]. В. Ковалевський написав гнучку рецензію – і не відкинув, і не ствердив, а так ні те, ні се. ...Останній шанс, який у мене лишався, це було знайти співавтора... І такий співавтор знайшовся. Співробітник Інституту мовознавства А. А. Бурячок. Зараз рукопис у нього. Я думаю, що йому пощастить знайти видавництво. Він дещо, можливо, доповнить, напише інший вступ» [До Колесника від 18.05.1970].

Аналіз процесу фахового обговорення і рецензування СУР виявив послідовні етапи й різноманітні форми **наукової римографічної критики**.

I. Внутрішня римографічна критика

Початковий розгляд рукопису СУР після його доопрацювання А. А. Бурячком відбувся на засіданні відділу лексикології та лексикографії Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні АН УРСР 22.04.1976. До співукладача, працівника відділу, у процесі обговорення були поставлені запитання: на якому матеріалі створений словник; з яких творів дібрано рими; чи використано інверсійний словник; яке практичне застосування матиме СУР; як його можна використати для машинного перекладу; до кого з письменників зверталися укладачі для консультації. З усіма рецензіями виступили співробітники відділу. Л. Г. Скрипник підкреслила потрібність такого словника для поетичної творчості, а також можливість його використання для вивчення питань акцентології та словотвору. Рецензентка звернула увагу на продуману систематизацію лексичного матеріалу і дала кілька рекомендацій: ввести ілюстративний матеріал і ремаркувати слова обмеженого вжитку [Протокол]. У процесі підготовки СУР до друку ілюстрації з об'єктивних причин не були додані (у загальнономовних СР їх за традицією не вміщують, оскільки це значно збільшило б корпус словника). До думки ж про необхідність обмежувальних ремарок укладачі дослухалися:

-ило(ся)... гасило (*заст.*), ...красило (*заст.*) [СУР: 168].

-орювати(ся) ...завгорювати (*діал.*) [СУР: 292].

У письмовій рецензії Л. Г. Скрипник відзначила високий науковий і технічний лексикографічний рівень рукопису, практичну цінність такого словника і порекомендувала: доповнити передмову бібліографією використаних словників (частково враховано). Зауваження стосувалися подання в одній статті спільнокоренових слів, що належать до різних частин мови (*вакуум, вакуумний; характер, безхарактерний, слабохарактерний*). Рецензентка також висловила сумнів у доцільності вміщення статей лише з одним римонімом, як-от: **-амфора** Амфора; **-ангенс** Котангенс; **-асничка** Масничка; **-атечко** Батечко [Скрипник]. Це зауваження укладачі врахували і зняли згадані в рецензії статті, що містять по одному слову, а стаття **-атечко** була розширена:

-атечко Батечко, зятечко, небагатечко (*присл.*), святечко [СУР: 77].

Загалом же від подання однокомпонентних статей укладачі не відмовилися, пояснивши доцільність такого підходу в передмові: «Іноді римоформа подається з одним римокомпонентом, оскільки не знайдено до нього відповідника; таку римоформу називають римонездатною (див., наприклад, **-ідгомін** Відгомін). Але її значення в словнику полягає в тому, що вона орієнтуватиме поета й перекладача про неможливість утворення точної рими з такою римоформою, про те, що треба або змінити віршовий рядок так, щоб він закінчувався римоздатною римоформою, або ж задовольнитися неточною римою» [2: 12]. Також Л. Г. Скрипник указала на непослідовність уміщення одних власних назв і відсутність інших [Скрипник].

Під час внутрішнього усного обговорення СУР полеміка точилася довкола питання, чи слід позначати наголос у словах. Ш. Г. Кренцель висловила сумнів у необхідності наголосів, С. І. Головащук відстоював обов'язковість наголосів. Опублікований СУР наголосів на римових словах (римонімах) не подає (наголоси позначено спорадично на словах, що мають акцентуаційні варіанти). Оскільки лексичний мате-

ріал систематизовано за принципом тотожності наголошених голосних – акцентів, що відповідає нормі утворення української рими, це унеможлиблює помилку в акцентуванні слова, як-от у блоці наголошеного *o*:

-опнути Гопнути, захопнути, копнути, лопнути, топнути, тьопнути, хлопнути, хропнути, хрьопнути, шльопнути [СУР: 285].

В. О. Винник і Н. І. Швидка вказали на необхідність наукового доопрацювання передмови, а також на те, що корпус словника переобтяжений термінами. Л. А. Юрчук навпаки виступила проти вилучення слів іншомовного походження, а також лексики обмеженого вжитку. Усі учасники обговорення відзначили цінність і унікальність праці. Підбиваючи підсумки, Л. С. Паламарчук порадив ознайомитися зі СР, що їх уклали болгарські й польські римографи [Протокол].

II. Зовнішня римографічна критика

1. Довидавнича критика

У рецензії М. М. Плісецького, професора Київського державного інституту культури, доктора історичних наук, відзначено високу кваліфікацію укладачів та підкреслено роль СР у мовній культурі й духовності народу загалом. Рецензент долучився до заочної полеміки з тими, хто вважає СР зайвим і навіть шкідливим на підставі, що начебто «такий словник плодитиме графоманів, які користуватимуться ним як зручним знаряддям», і нагадав про традицію створення СР у розвинених європейських культурах. Побажання укладачам – розширення матеріалу народнописаними римами і діалектизмами та введенням неточних рим. У зв'язку з останньою рекомендацією М. М. Плісецький порадив також висвітлити в передмові питання сучасної української рими, її звукового діапазону, не обмеженого точними римами [Плісецький].

Дослідниця українського віршування Н. П. Чамата схвалила методику укладання словника і відзначила великий обсяг залученого матеріалу, проте вказала на те, що зафіксовано лише точні рівноскладові рими, а також на необхідності доопрацювання передмови та розширення її викладом теорії сучасної української рими [Чамата].

Думка літературознавця Г. К. Сидоренко про СУР, «наслідок безсумнівно багаторічної сумлінної праці, яка потребує глибоких знань і професійних навиків лексикографічної роботи», досить висока. Рецензентка ретельно проаналізувала корпус словника і зробила зауваження – усунути помилкове вміщення слова *бородавка* в статтю **-авка** (нормативно *борóдавка*; не було враховано), а також низку пропозицій: ремаркувати неточні рими (не враховано), ввести в мегаструктуру СУР зміст (ураховано), зазначити кількість римових слів (ураховано), диференціювати реальні рими («здійснені рими», за висловом Г. К. Сидоренко) і рими потенційні, позначивши останні астериском (не враховано). «Якщо ж автори були непередбачливі і в картотеці не відобразили цієї обставини, то це залишиться вадою словника», – підкреслила рецензентка [Сидоренко].

Найпоширеніші тези внутрішньої і зовнішньої довидавничої критики:

- СУР є першою і до того ж вдалою спробою укладання СР української мови;
- високий науковий рівень праці;

- опрацьовано великий обсяг матеріалу;
- матеріал добре систематизований;
- необхідність доопрацювання передмови;
- бажаність ілюстративного матеріалу;
- обов'язковість ремарок.

2. Критика опублікованого СР

СУР отримав схвальні відгуки українських і зарубіжних мовознавців. Д. Білоус і Г. Колесник, а також польський україніст, лексикограф А. Фаловський підкреслювали, що вихід СР став закономірним результатом розвитку української лексикографії, яка вже мала на той час фундаментальні академічні словники: перекладні українсько-російський (у 6 т.), російсько-український (у 3 т.), тлумачний (в 11 т.), словник мови Т. Шевченка, орфографічний, а також підготовлений до друку етимологічний словник. Рецензенти підкреслювали перспективи використання СУР не лише як довідника римувальних засобів української мови для поетів, а й як джерело мовознавчих досліджень. Рецензенти засвідчують глибоке знання предмета свого аналізу. Наприклад, Д. Білоус, Г. Колесник, М. Шалата не лише ознайомилися зі словником, а й з історією створення цієї праці, її джерелами. Критичні зауваження, які висловили Д. Білоус і Г. Колесник, несуттєві; рецензенти зокрема вважають прогалиною відсутність новотворів сучасних українських поетів [1: 87].

А. Фаловський високо оцінив СУР, підкреслив етапність в українській лексикографії і навіть закликав польських лексикографів взорувати на цей словник. Рецензент звернув увагу на те, що для запобігання можливій критиці самої ідеї словника рим багато уваги в передмові Д. Павличка приділено переконанню користувачів («читачів») у потрібності СР і запереченню його шкідливості як джерела примітивізації поезії, перешкоди для вияву творчої індивідуальності поетів [8: 228]. Заочна безадресна відповідь рецензентам, за спостереженням іншого рецензента, мала непередбачуваний ефект: замість того, щоб переконати критиків, вона дала користувачам поживу для сумнівів: «Певним чином книголюбів насторожили самі творці Словника», – зауважив М. Й. Шалата [7: 121].

А. Фаловський висловив переконання, що до СУР звертатимуться не лише поети і перекладачі, а й учителі, історики літератури і мовознавці (дослідники словотвору, лексики й акцентуації). Рецензент припустив, що оцінити по-справжньому СУР можна буде, якщо він виправдає себе на практиці. У подальшому тривалий попит на цю працю цілком виправдав оптимістичний прогноз польського лексикографа.

Літературознавець М. Й. Шалата проаналізував СУР з погляду зручності використання; на думку критика, наявність відсильних статей ускладнює пошук рим. В інтерв'ю газеті «Літературна Україна» А. А. Бурячок пояснив: «Вдалося виробити струнку та економну систему розміщення римоформ і римокомпонентів... Робота ускладнювалася тим, що в невеликий за обсягом словник необхідно було включити не тільки використані рими (точні й неточні), а й потенційні, до яких поети могли б вдаватися в майбутньому. Для цього застосовано «стискання» лексичного матеріалу» [6]. Було виявлено також неповноту римолексичного матеріалу, хоча в передмові є

застереження самих укладачів щодо свідомої відмови від деяких видів рим через їхню невичерпність. Звісно, цим не можна пояснити випадкових пропусків, як-от римоніма *пінгвін* у статті **-ін**. [7: 122]; [СУР: 224]. Одне із суттєвих зауважень літературознавця цілком безпідставне. Ідеться про начебто неможливість добору відкритих окситонних рим із опорним приголосним (*коса, крильми, Дніпро, дочка, земляки*). У дійсності ж такі рими вміщено на свої алфавітних місцях на початку кожного блоку, а в передмові принцип їх подання пояснено [2: 13].

Найпоширеніші тези зовнішньої критики опублікованого СР:

- СР – закономірний етап розвитку лексикографії;
- безсумнівна потрібність СР;
- недиференційованість потенційних рим і рим із творів українських поетів;
- певна неповнота і деякі огріхи римового матеріалу.

Цілком очевидно, що головними **ознаками** наукової римографічної критики є фаховість, глибина і всебічність аналізу, неупередженість (прагнення дати об'єктивну оцінку), аргументованість.

Параметри критичного оцінювання СР:

1. Римографічний контекст аналізованого словника, фаховість укладача.
2. Науковість концепції (на ній ґрунтуються також і римарії, створені за авторськими концепціями), її оригінальність / традиційність.
3. Належність праці до словника заявленого типу.
4. Відповідність укладених матеріалів римовій нормі; джерела, повнота і нормативність.
5. Структурна достатність і вмотивованість компонентів мега-, макро- і мікρο-структури СР.
6. Можливість використовувати словник за анонсованим призначенням, орієнтованість на адресата, зручність для користувача.
7. Аналіз позитивних характеристик і вад словника; його загальна оцінка.

Варто розрізняти наукову критику СР і **науковий опис** СР, методика якого передбачає ґрунтовне висвітлення історичного і римографічного контексту, дослідження біографії укладача, спеціальний аналіз параметрів і елементів словника [4: 285–293].

Критика має супроводжувати основні етапи створення СР: вироблення концепції, укладання і видання. Довидавнича наукова римографічна критика має форму офіційної або напівофіційної, внутрішньої і зовнішньої. Важливий етап – рекомендація словника до друку, якій передують письмове рецензування, ознайомлення членів наукової установи з усіма підготовленими рецензіями, а також процедура голосування, що й визначає схвалення чи несхвалення словника до друку. У разі відхилення словника укладачі мають змогу після доопрацювання знов подати працю для нової процедури рекомендації до друку – у повній чи скороченій (за незначних доопрацювань) формі.

Елементи критики СР можна виявити в дослідженнях з історії римографії, а також у передмовах СР (критика інших СР) – і це цілком виправдано, якщо пригадати первісне значення терміна в давньогрецькій мові – «здібність розбирати».

Мета критики СР на довидавничому і післявидавничому етапах різна. На першому вона становить частину робочого процесу і є його завершальним етапом, спрямованим на виправлення помилок, усунення вад, уточнення сумнівних і проблемних питань, удосконалення всіх структурних компонентів словника, корекція і звіряння матеріалу. Критика опублікованого СР – це аналіз і оцінювання готового продукту, її суть – підбиття підсумків роботи над СР, а отже виправлення неточностей і недоліків можливе лише в разі підготовки нового видання або в роботі над іншими римаріями. Римографічна критика передбачає зворотну реакцію укладачів: усну і письмову відповідь рецензентам, внесення коректив у рукопис, його доопрацювання, доповнення або скорочення – зокрема введення римових слів або їх вилучення.

Форма, дотична до римографічної критики, – усне й опубліковане інтерв'ю в ЗМІ з укладачами, редакторами або видавцями. Інтерв'ю є зручним способом заочної полеміки з критиками, оприлюднення відповідей на критичні зауваження. Укладач має змогу детальніше роз'яснити призначення словника, окреслити коло потенційних користувачів, відповісти на найпоширеніші критичні зауваження та запитання, як-от у низці інтерв'ю А. А. Бурячка після виходу СУР [5; 6].

Римографічна критика спирається на історію і теорію римографії та своєю чергою сприяє вдосконаленню теорії, а також дає матеріал для вивчення історії.

Висновки. Наукова римографічна критика зародилася в 70-х рр. ХХ ст. Етапи роботи над СР мають давати місце для римографічної критики (цьому сприяють: оприлюднення концепції та її обговорення, публікація словникових матеріалів). Види римографічної критики: внутрішня і зовнішня, довидавнича і критка опублікованого СР, наукова і ненаукова, офіційна, напівофіційна і неофіційна. Її форми і жанри: усна і письмова критика; відгук, рецензія, виступ на обговоренні, експертний висновок; критика інших словників рим у передмові СР і в дослідженнях історії римографії. Реакцією на критику СР є усна чи письмова відповідь рецензентам, внесення виправлень і доповнень (скорочень) до рукопису або до наступних видань СР, інтерв'ю в ЗМІ.

Словники

ЗУЛ –	Зайко М. Український лексикон: естетичні, мистецькі, лінгвістичні таблиці співзвучних слів. Тернопіль: ТЗОВ «Терно-граф», 2013. 444 с.
КСР –	Караванський С. Й. Словник рим української мови. Львів: БаК, 2004. 1028 с.
РА –	Мовчун Л. В. Словник римових асоціацій. <i>Українська рима в системі мови і в мовній практиці</i> . Київ, 2020. С. 420-431.
СГ –	Гурин І. І. Словник рим Євгена Гребінки. Миргород, 1982. 66 с.
СРШ -	Діброва С. М. Словник рим Т. Г. Шевченка. Сімферополь, 2004. 144 с.
СУР –	Бурячок А. А., Гурин І. І. Словник українських рим. Київ: Наук. думка, 1979. 338 с.

ФРП-	Мовчун Л. В. Хоронім УКРАЇНА: фрагмент римового простору. Зведений словник рим. <i>Українська рима в системі мови і в мовній практиці</i> . Київ, 2020. С. 375–419.
-------------	---

Архівні матеріали

До Колесника від 20.08.1969 – Гурин І. І. Лист Колеснику П. Й. від 20.08.1969. 2 арк. *Центральний державний архів-музей літератури та мистецтва України*. Ф. 847. Оп. 1. Спр. 181.

До Колесника від 18.05.1970 – Гурин І. І. Лист Колеснику П. Й. від 18.05.1970. 2 арк. *Центральний державний архів-музей літератури та мистецтва України*. Ф. 847. Оп. 1. Спр. 181.

Плісецький – Плісецький М. М. Відзив на книгу «Словник українських рим» (упорядкували А. А. Бурячок, І. І. Гурин, відповідальний редактор.. Є. П. Кирилюк), 585 стор. машинопису. 14.05.1975. 2 арк. *Архів А. А. Бурячка*.

Протокол – Протокол № 5 засідання відділу лексикології та лексикографії Інституту мовознавства АН УРСР від 22.04.1976. 8 арк. *Архів відділу лексикології, лексикографії та структурно-математичної лінгвістики*.

Сидоренко – Сидоренко Г. К. Рецензія на «Словник українських рим», укладений А. А. Бурячком і І. І. Гурином. 621 стор. машинопису. 6.05.1977. 4 арк. *Архів А. А. Бурячка*.

Скрипник – Скрипник Л. Г. Рецензія на «Словник українських рим» (укладачі А. А. Бурячок та І. І. Гурин; відповідальний редактор.. Є. П. Кирилюк), 585 стор. машинопису. 2 арк. *Архів А. А. Бурячка*.

Чамата – Чамата Н. П. Про «Словник українських рим». Автори А. А. Бурячок та І. І. Гурин. 1 арк. *Архів А. А. Бурячка*.

Література

1. Білоус Д., Колесник Г. Рец. на: Бурячок А. А., Гурин І. І. Словник українських рим. К.: Наук. думка, 1979. 338 с. *Мовознавство*, 1980. № 5. С. 86–87.

2. Бурячок А. А. Вступ. *Словник українських рим*. Київ: Наук. думка, 1979. С. 7–16.

3. Валігура О. Р., Костанда І. О. Фонетична кодифікація: кодифікатори в контексті стандартизації давньокитайської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2021 № 50 том 1 С. 37–42.

4. Мовчун Л. В. Українська рима в системі мови і в мовній практиці. Київ, 2020. 472 с.

5. Пепа В. Багатогранність, невичерпність: інтерв'ю. Друг читача, 14.07.1979.

6. Словник рим: інтерв'ю. *Літературна Україна*, 17.07.1979.

7. Шалата М. Й. Перший на Україні римівник. *Жовтень*. 1982. № 3. С. 121–123.

8. Fałowski A. Rec. o: А. А. Бурячок, І. І. Гурин, Словник українських рим, Вид. «Наукова думка», Київ, 1979, с. 340. *Slavia orientalis*. Warszawa, 1981. Roczn. XXX. № 2. S. 228 - 229.

9. Jarošová A. Kritika slovenských slovníkov a koncept normy. *Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові* / Інституту української мови; відп. ред. І. С. Гнатюк. Київ: КММ, 2012. С. 438–444.

10. Merše M. Vloga kritike v slovenskem slovaropisju. *Українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія. Леонідові Сидоровичу Паламарчукові* / Інституту української мови; відп. ред. І. С. Гнатюк. Київ: КММ, 2012. С. 349–375.

Larysa Movchun

Principles of rhymography critique

The article is devoted to the creation of the principles of critique of Ukrainian rhyming dictionaries. The issue of understanding the needs and requirements of rhymography critique, summarizing the acquired experience and outlining its perspectives are urgent, as they have not been raised by scientists. It was found out that scientific rhymography critique originated in 1970 s. Types of rhymography critique: internal and external, pre-publisher and critique of published rhyming dictionaries, scientific and non-scientific, official, semi-official and unofficial.

Keywords: *rhyme, rhyming dictionary, rhymography, rhymography critique.*